

RIGSPOLITIET

Bilag 1

Gennemgang af konkrete brandsager fra 2010-2013

Formålet med gennemgangen

Gennemgangen har haft et kvalitetsmæssigt og metodisk sigte i et fremadrettet perspektiv. Hensigten har været at afdække, om der er forbedringsområder i forhold til de arbejdsmetoder, der anvendes i den praktiske brandårsagsefterforskning og i forbindelse med udarbejdelse af de brandtekniske erklæringer. Formålet har således ikke været at foretage en nærmere vurdering af de konkrete straffesager, der er afgjort ved domstolene.

Gennemgangens resultat

Rigspolitiet har gennemgået 117 sager om overtrædelse af straffelovens §§ 180-182 oprettet i 2010-2013, hvor Rigspolitiets brandårsagsefterforskere har afgivet brandtekniske erklæringer, og hvor der er rejst sigtelse på baggrund af den samlede efterforskning. Rigspolitiets jurister har undersøgt yderligere 3 sager med brandtekniske erklæringer, som Rigspolitiet har fået kendskab til på anden vis, og hvor brandårsagen har været et bevistema. Der er redegjort nærmere for undersøgelsens afgrænsning sidst i bilaget.

I 62 af de i alt 120 domme har tiltalte erkendt overtrædelsen i et eller andet omfang. Det drejer sig dels om sager, hvor tiltalte i det hele erklærer sig skyldig i tiltalen (egentlige tilståelsessager), og sager, hvor tiltalte nægter sig skyldig i tiltalen, men dog erkender at have foretaget de handlinger, som har ført til brandens opståen. I de sidstnævnte sager har temaet i sagen f.eks. været, om den tiltalte har forårsaget branden uagtsomt eller forsætligt og/eller motivet for tiltaltes handlinger.

I de resterende 58 domme har tiltalte nægtet at have været årsag til brand eller forsøgt herpå (i sagerne med flere gerningsmænd og/eller flere forhold er det

mindst én af de tiltalte, som har nægtet at være årsag til mindst et af de i anklageskriftet omtalte brandforhold).

Side 2

I 28 af de 58 domme har temaet i sagen alene været, om den/de tiltalte er rette gerningsmænd, og det er ved gennemgangen samtidig blevet vurderet, at der foruden den brandtekniske erklæring har været andre stærke beviser i sagerne, f.eks. vidneforklaringer, herunder forklaringer fra medgerningsmænd, tiltaltes egen forklaring, videooptagelser, elektronisk kommunikation mellem tiltalte og andre, teleoplysninger om tiltaltes færden, dna-spor, fingeraftryk, brandskader på tiltalte mv.

De resterende 30 domme er blevet undersøgt nærmere af en jurist samt en fagansvarlig brandspecialist og en erfaren efterforskningsleder fra NKC. Det drejer sig både om sager, hvor brandårsagen anses for at have været et bevistema i retten (18 sager) og sager, hvor dette ikke er tilfældet, men hvor branderklæringen er vurderet at have en særlig bevismæssig betydning, fordi der har været færre stærke beviser end i sagerne nævnt ovenfor, samt sager som muligvis kan have en brandteknisk interesse (12 sager).

19 af de 30 domme blev sorteret fra ved gennemgangen, herunder 2 domme, hvor det viste sig, at NKC alligevel ikke havde afgivet en brandteknisk erklæring. I 12 af de resterende 17 domme var tiltalte blevet anset for omfattet af straffelovens § 16 (personer, der er utilregnelige pga. sindssygdom og lignende) eller § 69 (personer i anden tilstand af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner). Om de 17 domme kan det yderligere oplyses, at brandårsagen i 11 tilfælde ikke blev anset for at have været et bevistema, og at disse domme samtidig ikke blev anset for at have brandteknisk interesse. I de 6 andre tilfælde blev brandårsagen anset for at have været bevistema, men de blev alligevel ikke vurderet egnede til en metodisk gennemgang. Som eksempel kan nævnes sager, hvor tiltalte erkender handlinger, som kan føre til brand, men hvor der er uenighed om de nærmere omstændigheder, og sager hvor tiltalte ikke erindrer forløbet pga.

sygdom eller lignende. Som andre eksempler kan nævnes en sag med mange forhold, og hvor omstændighederne tyder meget på, at der er tale om en pyroman, samt en sag med brand i et bageri, hvor branden er opstået i en frituregryde, som ifølge erklæring fra DBI er blevet teknisk ændret.

De 11 domme, som ikke blev frasorteret, udgjorde herefter grundlaget for en yderligere gennemgang for at undersøge eventuelle problemstillinger af metodisk karakter på tværs af sagerne. Metodegennemgangen er afgrænset til rets- og dombøger og de i sagerne udarbejdede kriminaltekniske erklæringer.

I 6 af dommene er der afgivet udtalelser eller vidneudsagn fra andre sagkyndige end NKC og de sædvanlige eksterne leverandører DBI og Teknologisk Institut.

Tema 1: Brandmønstre i gulve

Konkrete kritikpunkter

Et kritikpunkt i medierne har været politiets evne til at tolke brandmønstre i gulve, og det blev i TV-udsendelsen "Brændte Beviser" via brandforsøg bl.a. på en træplade, som var anbragt på asfalt under åben himmel, søgt at påvise, at brandmønstre, herunder nedbrændinger i gulve, ikke kan opstå i anledning af antændelse med brændbare væsker.

Politiets teoretiske fundament

Nordisk Brandmanual baserer sig bl.a. på følgende lærebøger, der omtaler spor efter brændbare væsker således:

Kirks Fire Investigation, 7. edition, side 111-112: " When there are cracks or crevices, localized burning can take place for longer periods of time, inducing localized charring of the floor at the joints and seams, as illustrated in figure 4-13a, If extra ventilation can then be drawn through these cracks, severe but localized floor damage can result, as shown in figure 4-13c."

NFPA 921 Guide for fire & explosion investigations, 2011, afsnit 6.3.3.2.5: "Holes in floors may be caused by glowing combustion, radiation, or an ignitable liquid. The surface below a liquid remains cool (or at least below the boiling point of the liquid) until the liquid is consumed. Holes in the floor from burning ignitable liquids may result when the ignitable liquid has soaked into the floor or accumulated below the floor level. Evidence other than the hole or its shape is necessary to confirm the cause of a given pattern."

Politiets praktiske fundament

Det er politiets erfaring, at hvis brændbar væske er til stede, så udvikler branden sig hurtigt opefter, men der kan også blive nedbrændinger i underlaget f.eks. på gulvet i det område, hvor væsken er hældt ud. Det skyldes blandt andet, at dampene fra væsken brænder umiddelbart over væsken og derved forbliver tæt ned mod det sted så længe, der er brændbare dampe til stede. Det giver en varmepåvirkning ned mod væsken og underlaget/gulvet under væsken i det afgrænsede område.

Gulvbelægningen, ventilationsforhold og andre materialer, f.eks. senge, som står over eller tæt ved et område, hvor der er antændt brændbar væske, vil også have indflydelse på brandens udvikling og omfanget af brandmønstre, herunder nedbrændinger i gulve.

Gulvtæpper af kunststof, plasticdele, flamingo, skumgummimadrasser og – hyn- der kan give et falsk indtryk, idet de ved varmepåvirkning kan smelte ned og brænde i meget afgrænsede områder uden, at der har været brændbar væske tilste- de (plastic og skumgummi er egentlig brændbare væsker i fast form). En del af væsken kan også være opsuget i underlaget. Det betyder, at når de frie væsker er brændt væk, kan de faste materialer virke som væge for den resterende væske, hvorfor ilden arbejder videre i underlaget næret af gasser fra de faste materialer og dampene fra den resterende væske. Løst halm og savsmuld/høvlspåner i en vis

mængde kan også give sådanne koncentrerede indbrændinger, så det ligner en væskebrand. Brandskaderne efter en brand med brændbar væske vil typisk være meget koncentreret i området omkring væskens placering.

I forbindelse med brandårsagsundersøgelser ses nedbrændinger i forskellige overflader, der kan være opstået på flere måder, som eksempelvis strålevarme, nedfald af brændende materiale eller udhælding og antændelse af brændbar væske.

Ofte ses indbrændinger på undersiden af fejllister, fodpaneler og sokler, hvor brændbar væske er løbet ind og har forårsaget indbrændinger på materialets under- og bagside.

Det er formålstjenligt at tage brandprøver fra ovennævnte steder, idet de har været forholdsvis beskyttet mod afdampning, branden i rummet i øvrigt og brandbekæmpelsen.

Brandspor efter brændbare væsker på faste/ikke porøse underlag ses ofte som kraftig sodsværtning i afgrænsede områder, hvor væsken har været.

Resultatet af gennemgangen i relation til brandmønstre og nedbrændinger i gulve

Gennemgangen af sagerne på tværs viser,

- at brandårsagsefterforskerne tager afsæt i det teoretiske fundament og i praksis anvender de beskrevne procedurer i Nordisk Brandmanual, og det vurderes, at brandårsagsefterforskerne er opmærksomme på relevante forhold vedr. brandmønstre og nedbrændinger i gulve, bl.a. at brandspor i gulve kan skyldes andre forhold end brændbare væsker.
- at brandårsagsefterforskerne kan skelne mellem brandspor efter væsker og brandspor opstået af andre årsager, hvilket underbygges af, at der ikke blev taget brandprøver i sager, hvor det ikke var forventeligt, at der var brændbare væsker til stede.

- at der metodemæssigt og i et fremadrettet perspektiv bør være skærpet opmærksomhed i forhold til spørgsmålet om negative brandprøver – se nærmere herom i nedenstående afsnit vedr. negative brandprøver.

Tema 2: Overtænding og falske arnesteder

Konkrete kritikpunkter

Der rejses tillige kritik af politiets viden om begrebet "overtænding" og politiets kompetence til at afdække de "falske arnesteder", som en overtænding kan give.

Politiets teoretiske fundament

Politiet definerer overtænding i henhold til Nordisk Brandmanual, NFPA 921 og Kirks Fire Investigation som øjeblikket, hvor alt brændbart materiale i rummet deltager i branden. Alt brændbart materiale i rummet har opnået antændelsestemperaturen, og branden er fuldt udviklet. En brand intensiveres jo mere brændbart materiale, der indgår i branden. Konvektion og stråling spreder flammerne opad og udad og antænder materiale i nærheden, når dette er opvarmet til antændelsestemperatur. Når branden intensiveres stiger temperaturen i røglaget i rummet, og iltindholdet i røgen mindskes. Hvis ventilationen i rummet er begrænset vil branden producere flere ufuldstændigt forbrændte materialer. Hvis rummet ventileres vil branden intensivere, og temperaturen i røglaget stige. Røglaget vil komme tættere og tættere mod gulvet.

Hvis røglaget når gulvet, vil det manglende iltindhold reducere forbrændingshastigheden og muligvis slukke branden. Mængden af brændbare gasser, sod og røg stiger, indtil en af dem når antændelsestemperaturen enten via varmestigning i røggaslaget eller ved direkte kontakt med flammer. Hele røggaslaget vil derved bryde i brand i hele rummet. Selv uden flammer i røggaslaget vil strålevarmen herfra nå andre materialer i rummet med en intensitet afhængig af temperaturen i røggaslaget. Hvis en temperatur på ca. 600° C opnås lige før røggaslaget antænder, vil røglaget generere en kraftig strålevarme mod gulvet. De fleste materialer i

rummet vil derved opnå deres antændelsestemperatur. Når de gør det, og alle materialerne er antændt, kaldes det overtænding. (Kirks Fire Investigation, NFPA 921) Overtænding er et almindelig kendt fænomen, der tages højde for i enhver brandårsagsundersøgelse. I forbindelse med den årlige vedligeholdelsesuddannelse vedr. praktisk brandårsagsefterforskning og brandbilledtolkning i Sverige forsøges alle brande slukket umiddelbart efter overtænding med henblik på at kunne skelne mellem brandspor fra overtændingen og brandspor fra initialbranden. Det træner efterforskerens evne til at skelne mellem primære og sekundære (falske) arnesteder.

Politiets praktiske fundament

Der arbejdes indledningsvis med at udfinde brandens primære arnested, altså stedet, hvor branden startede. Med udgangspunkt i dette skal den videre undersøgelse klarlægge brandforløbet fra brandens opståen, indtil den bliver slukket. Dette tjener kun et formål: At bevise hvor branden startede og derved at kunne opklare brandårsagen netop ved at foretage en nøje undersøgelse af det primære arnested. En sådan undersøgelse kan ikke altid føre frem til en brandårsag, da alle beviser kan være bortbrændte. Det er derfor afgørende, at undersøgelsen af arnestedet er det primære arnested og ikke sekundære arnesteder (falske arnesteder), da brandårsagen naturligvis ikke kan findes der. Uden arnested – ingen brandårsag.

Brandforløbet og identificering af primære og sekundære arnesteder foregår i vid udstrækning ved hjælp af brandbilledtolkning – altså at se og vurdere de spor, som branden selv efterlader. Det kaldes også brandens fingeraftryk. Denne proces går ud på at indsamle og analysere data for at identificere det primære arnested. Det foregår for brandårsagsefterforskeren ved at betragte brandbilledet og gøre sig bekendt med taktiske oplysninger som f.eks. vidneforklaringer om brandens udvikling. På baggrund af de indsamlede og analyserede data (brandbilledtolkning og taktiske oplysninger m.v.) identificeres et foreløbigt primært arnested. Dette foregår samtidig med, at brandforløbet identificeres under brandbilledtolkningen – her identificeres samtidig evt. sekundære arnesteder (analyse af de indsamlede

data). Der foregår således en proces, hvor brandårsagsefterforskeren tester sine teorier eller hypoteser omkring arnestedets placering mod de taktiske oplysninger og brandbilledet (indsamlede data).

NKC arbejder altid med mindst to brandårsagsefterforskere samtidig, idet det giver god mulighed for at teste hinandens teorier og give modspil. Dette princip anses for uhyre vigtigt, idet man som eneundersøger kan få tunnelsyn og ubevidst søge at bekræfte sine egne teorier. Det er ligeledes årsagen til, at undersøgelser gennemføres sammen med eksterne aktører på brandstedet, f.eks. DBI således, at de forskellige faglige input kan testes op imod hinanden.

Det er sjældent muligt at lave en undersøgelse uden at ramme ind i overtænding eller falske arnesteder. I givet fald er der tale om mindre brande, der slukkes hurtigt, hvorfor der sjældent vil være tvivl om årsagen til disse brandes opståen – i hvert fald vil arnestedet være åbenbart, og der vil sjældent være sekundære arnesteder. Derfor er begreberne omkring overtænding og sekundære arnesteder dybt indarbejdede i brandårsagsefterforskernes faglighed, idet disse faktorer forekommer i næsten enhver brand, der undersøges af NKC.

Brandbilledtolkning er et område, der kræver stor erfaring. Der kan være mange faktorer, der gør, at en brand ikke udvikler sig, som man rent brandteoretisk måtte forvente. Derfor skal en god brandårsagsefterforsker have stor erfaring fra brandstederne og have god indsigt i emnerne brandfysik og branddynamik m.v.

Metoden/processen som ovenfor anført med brandbilledtolkning m.v. til at identificere tegn på overtænding og deraf følgende risici for sekundære arnesteder m.v. er almen anerkendt og er beskrevet i div. lærebøger, NFPA 921 og Kirks Fire Investigation Kap. 7.

Det skal dog her særligt bemærkes, at brandårsagsefterforskning ikke er en eksakt videnskab, men i højere grad en tolkning og vurdering af sporene fra en brand

med brandteoretisk viden som grundlag. Det bekræftes af, at det ikke er muligt nøjagtigt at rekonstruere et brandforløb i praksis, men kun til et vist punkt at kunne sandsynliggøre en teori f.eks. ved beregninger eller fuldskalaforsøg.

Side 9

Der er tale om særdeles vanskelige efterforskninger, hvor der ikke nødvendigvis gives et "matematisk korrekt" svar. Der vil derfor kunne forekomme forskelle i vurderingen af et brandsted beroende på forskelle i erfaring, arbejdsmetoder (teoretisk/praktisk) og den vægt, som brandårsagsefterforskeren selv tillægger sine delkonklusioner mv. Vurderingen af et brandsted vil altid i et vist omfang bero på et fagligt skøn på baggrund af tolkninger og vurderinger baseret på videnskabeligt dokumenteret teori og praksiserfaring.

Resultatet af gennemgangen i forhold til problemstillingen vedr. overtænding og falske arnesteder

Gennemgangen af sagerne på tværs viser, at

- spørgsmålet om "overtænding" og "falske arnesteder" indgår som et tema i langt de fleste erklæringer, idet det er helt centrale begreber i al brandårsagsefterforskning. Overtænding og falske arnesteder er en følge af brandens udvikling, som søges forklaret i enhver brandundersøgelse for at kunne opklare årsagen til brandens opståen og således også i de undersøgte sager.
- den ovenfor beskrevne metode med at identificere primære arnesteder fra sekundære arnesteder er fulgt, dog vurderes det, at den metodiske fremgangsmåde kan fremstå tydeligere i selve den brandtekniske erklæring.
- Gennemgangen af arbejdsmetoderne på tværs af sagerne har vist, at de anviste arbejdsmetoder vedrørende brandbilledtolkninger har været anvendt. I forhold til udfærdigelse af de brandtekniske erklæringer kan der i et fremadrettet perspektiv med fordel arbejdes med en stærkere skriftlighed og tydeliggørelse af, hvordan brandårsagsefterforskeren er kommet frem til sin konklusion om brandens årsag.

Tema 3: Brandprøver

Konkrete kritikpunkter

Der er tillige rettet kritik af politiets vurdering af, at der på et brandsted kan være udhældt og antændt brandbare væsker til trods for, at der ikke er sikret positive brandprøver.

Politiets teoretiske fundament

Politiets nuværende arbejdsmetodikker tager udgangspunkt i:

Håndbok i brannetterforskning, Norsk Brannvernforening, side 200:

”Når ulike typer plast, skumplast, gummimatter, gulvbelegg og lignende brenner, kan dette gi pyrolyseprodukter eller spor som i enkelte tilfeller kan mistolkes som brennbar væske. I slike tilfeller er det viktig å sikre en referanseprøve av det aktuelle produktet, helst fra det aktuelle stedet.”

Kirks Fire Investigation, 7. edition, John D. Dehaan, side 301-302:

“In the final analysis it is always the experience of the investigator (backed by appropriate published experimental data) that determines what importance is to be made of such patterns. When indications are, that an ignitable liquid has been used, the prudent investigator will recover samples of the flooring and nearby associated debris for laboratory testing no matter what odors are present. Water-soluble flammable liquids such as methanol, acetone, og ethanol are diluted and may be washed away by the application of hose streams during suppression or debris removal.”

Politiets praktiske fundament

Politiets erfaringsgrundlag på dette område er, at der ofte i forbindelse med en brandårsagsundersøgelse findes brandspor på overflader efter neddryppede, brændende materialer som for eksempel skumfyld i møbler eller plastmaterialer fra

brugsgenstande, der afsætter samme brandspor som ses ved udhælding og antændelse af brændbar væske.

Det er politiets erfaring, at sikring af positive brandprøver ofte er meget vanskelig, idet prøvetagningen skal ske indenfor et ganske lille område og ofte indenfor ganske få centimeter.

Har brandårsagsundersøgeren påvist et arnested, hvor ovennævnte spor konstateres, bør der sikres en brandprøve for om muligt at fastslå, hvorvidt der er udhældt og antændt brændbar væske.

Hvis brandsporet er afsat som følge af eksempelvis skumfyld fra et møbel eller plastmateriale, vil analysen af den sikrede brandprøve være negativ for indhold af brændbar væske, men dette udelukker ikke, at branden kan være påsat ved direkte antændelse af brændbart materiale, eksempelvis direkte antændelse af polstrede møbler eller andet brændbart materiale anbragt i møbler eller lignende. Analysen vil i eksemplet alene vise, at der ikke har været udhældt og antændt brændbar væske.

Ved kraftig strålevarme og overtænding kan der opstå brandspor med udtryk, der svarer til brandspor som efter udhælding og antændelse af brændbar væske, og som derved umiddelbart indikerer et primær arnested. Dette er et almindeligt kendt fænomen ved brandårsagsundersøgelser, og tolkningen af det samlede brandbillede medfører, at der ikke sikres brandprøver af disse brandspor, idet der er tale om sekundære (falske) arnesteder.

Nedennævnte eksempler kan være årsag til, at en brandprøve er negativ:

- brandprøven kan være sikret et sted (eks. fra kanten af en nedbrænding i gulvbrædder), hvor koncentrationen af væske ikke er tilstrækkelig,

- den anvendte væske kan være vandopløselig (eks. methanol, acetone, ethanol/sprit), hvorfor det kan være usikkert, hvorvidt, der kan sikres brandprøve med tilstrækkelig koncentration af den brændbare væske,
- indholdet i den sikrede brandprøve kan i forbindelse med analysen overskygges af tilstedeværende pyrolysater, som stammer fra ufuldstændigt forbrændte kunststofprodukter, og
- brandprøver sikret fra overflader, hvor andre materialer (eks. plast, skum, gulvbelægning og lignende) er smeltet/dryppet ned i forbindelse med branden.

Resultatet af gennemgangen i forhold til spørgsmålet om negative brandprøver

Gennemgangen af sagerne på tværs viser, at

- at der for at løfte den formidlingsmæssige kvalitet yderligere er behov for mere nuancerede branderklæringer, hvor der i højere grad redegøres for, hvordan brandårsagsefterforskeren når frem til vurderingen, og hvilken bevismæssig vægt vurderingen kan tillægges. Dette er omfattet af det allerede iværksatte arbejde med indførelse af konklusionsskala mv.
- Det samme gælder spørgsmålet om, hvilken betydning negative brandprøver skal have i erklæringen. Gennemgangen viste, at der i nogle tilfælde, hvor der ikke var sikret positive brandprøver, blev anvendt konklusionen ”påsat brand” alene på baggrund af brandbilledtolkningen og de taktiske oplysninger. I sådanne situationer vil det fremover – efter indførelsen af en ny konklusionsskala – blive direkte angivet, at erklæringen har en lavere grad af sikkerhed, end hvis der var blevet fundet spor af brændbare væsker.
- Gennemgangen viste desuden, at der i forbindelse med mistanke om antændelse af branden ved brændbare væsker fremadrettet bør anvendes mere end en metode til at afdække muligheder for at detektere rester af brændbare væsker på et brandsted, herunder sikring af brandprøver, anvendelse af brandhunde og anvendelse af speciallys.

Øvrige fokusområder

Under gennemgangen af den metodiske tilgang i de udvalgte sager er der i øvrigt identificeret følgende metodemæssige udviklingsområder:

A. Forstærket dokumentation af anvendt metode og baggrund for konklusion

Nationalt Kriminalteknisk Centers erklæringer følger retningslinjerne i den nordiske brandmanual, en arbejdsmanual der er blevet til i samarbejde mellem de nordiske lande. Manualen opdateres løbende i forhold til ny viden om bedste praksis. Politiets hidtidige metodiske tilgang er baseret på bl.a. "NFPA 921, Fire and Explosion Investigations", "Kirks Fire Investigation, Practical Fire and Arson Investigation" og "Brandfysik, fra Teori til Praksis", Norges Brannskole. Den metodemæssige fremgangsmåde i Nordisk Brandmanual følger NFPA 921 og udmøntes i det praktiske arbejde ud fra følgende metodik:

1. Indsamle data
2. Analysere data
3. Opbygge en hypotese
4. Teste hypotesen
5. Endelig konklusion

Gennemgangen af de udvalgte brandtekniske erklæringer viser, at dokumentation og i den forbindelse synliggørelse af den metodiske tilgang kan styrkes, herunder at det bliver tydeligere hvordan brandårsagsefterforskernes er kommet frem til sine vurderinger og konklusioner om muligt arnested og mulig brandårsag. Den metodemæssige gennemgang afdækkede også, at der skal være større opmærksomhed omkring dokumentation af de faktorer, som er i undersøgelsen, f.eks. usikkerheder der kan påvirke undersøgelsens resultat. Det kan være punkter omkring politikredsens behandling af brandstedet, mangelfuld sikring af brandstedet eller for sen underretning og tilkaldelse af

brandårsagsefterforskere fra NKC til undersøgelse af brandstedet. Den meto- Side 14
diske tilgang bør tydeliggøres i forbindelse med erklæringsudfærdigelsen.

B. Anvendte begreber

Gennemgangen af de udvalgte brandtekniske erklæringer og dom- og retsbøgerne har vist, at der er behov for "et fælles sprog" i relation til brandtekniske begreber. Der er behov for at kvalificere og i større omfang forklare og systematisere brugen af de brandtekniske begreber, så der skabes en fælles afklaring om centrale begreber. F.eks. betyder "påsat brand" i strafferetslig forstand, at branden er påsat forsætligt eller uagtsomt, hvorimod "påsat brand" i brandteknisk forstand alene dækker det forhold, at branden er antændt ved brug af f.eks. brændbare væsker eller ved direkte antændelse. En brandteknisk erklæring forholder sig ikke til, om handlingen er foretaget forsætligt eller uagtsomt.

C. Retsprocessen

Det kan ved gennemgangen af retsbøgerne konstateres, at det i nogle tilfælde kan være vanskeligt at håndtere brandtekniske synspunkter fra indkaldte ekspertvidner på en fyldestgørende måde. Et eksempel er, at et ekspertvidne, som er indkaldt af forsvareren, angiver, at der er 20 procents chance for, at branden skyldes brændbare væsker. Her kan der være behov for en brandteknisk stillingtagen til validiteten af udsagnet, men det kan være vanskeligt for den mødende anklager at håndtere dette under hovedforhandlingen. Også i andre tilfælde kan der være behov for nærmere dokumentation af grundlaget for vidnets udsagn om branden eller baggrunden for vidnets bedømmelse af brandårsagen. Eksempelvis kan der, når et vidne angiver en mulig brandårsag i en elektrisk installation, være behov for at spørge ind til baggrunden for udtalelsen eller til, om vidnet har været på brandstedet eller blot forholder sig til udleveret billedmateriale. Der kan være behov for at Rigspolitiet og Rigsadvokaten etablerer samarbejdsstrukturer, som sikrer, at den mødende anklager har adgang til brandteknisk ekspertise som gør det muligt at forholde sig til så-

danne mere tekniske spørgsmål, både under forberedelsen af sagen og under hovedforhandlingen. Der kan i den forbindelse henvises til Rigsadvokatens udtalelse af samme dato.

Gennemgangens afgrænsning

Rigspolitiet, NKC, har i sit effekthåndteringssystem identificeret 361 journalnumre vedrørende sager om overtrædelse af straffelovens §§ 180-182 om brandstiftelse oprettet i politikredsene i 2010-2013, hvor Rigspolitiets brandårsagsefterforskere har afgivet brandtekniske erklæringer, og hvor der er rejst sigtelse på baggrund af den samlede efterforskning.

Effekthåndteringssystemet anvendes af Kriminalteknisk Center til registrering af udrykninger til gerningssteder og til registrering af spor og effekter, der indsamles eller indsendes til kriminaltekniske undersøgelser. Effekthåndteringssystemet er ikke integreret i politiets sagsbehandlingssystem til håndtering af straffesager.

De 361 journalnumre er undersøgt nærmere i politiets sagsstyringssystem (POL-SAS), hvor det er konstateret, at 78 vedrører verserende sager, 75 vedrører henlagte sager, 71 vedrører sager, der ikke har ført til tiltale for overtrædelse af straffelovens §§ 180-182 og 1 vedrører en sag med tiltalefrafald.

Der var henset til det korte tidsperspektiv for undersøgelsen ikke mulighed for at undersøge samtlige sager. Rigspolitiet valgte derfor at fokusere på de sager, som havde ført til en strafferetlig afgørelse, herunder fældende domme og frifindelser. Det betyder, at de verserende sager, de henlagte sager, sagerne uden tiltalerejsning for overtrædelse af straffelovens §§ 180-182 og sagen med tiltalefrafald ikke er blevet undersøgt. Bødesagerne er også forsøgt sorteret fra.

Tilbage er der 125 journalnumre vedrørende sager, hvor den/de tiltalte er fundet skyldige i mindst et brandforhold og 11 journalnumre vedrørende sager afgjort med frifindelse.

Rigspolitiet anmodede politikredsene om at indsende dom- og retsbog i sagerne vedrørende de i alt 136 journalnumre. Rigspolitiet modtog i den forbindelse materiale vedrørende 117 sager, da nogle af journalnumrene vedrørte sager, der var blevet behandlet sammen i retten, eller som var opdateret med forkert afgørelseskode i politiets sagsstyringssystem.

Rigspolitiets jurister har gennemgået dom- og retsbøger i de 117 sager. Der er ved gennemgangen også indhentet kriminaltekniske erklæringer i det omfang erklæringernes indhold og/eller konklusion ikke er fremgået af dom- eller retsbøgerne. Rigspolitiets jurister har gennemgået yderligere tre sager, som Rigspolitiet har fået kendskab til på anden vis, og hvor brandårsagen har været et bevistema.

